

Van Meeuwen

gaf een exposé van de toestanden in Duitsland vóór de oorlog en zei toen: laten wij niet vergeten, dat het beest, dat daar toen is losgebroken, woont in ons allen; wij moeten ervoor zorgen, dat het niet opnieuw ergens, waar dan ook, kans krijgt om zijn vernielend werk te verrichten; daarvoor, zo zei de heer Rolin, dient nu juist het verdrag op de rechten van de mens.

Nu moeten wij de toestand in Griekenland niet dramatiseren. Het is geen fascistische of nationaal-socialistische revolutie, die daar is uitgebroken; het is meer een reactie tegen het doldrieste beleid van de politicus van het midden, George Papandreou, die dacht, dat hij bij de komende verkiezingen zou gaan winnen, en dreigde dan een ware revolutie te zullen ontketenen. Wij moeten ook niet vergeten, dat Griekenland kort na de oorlog ernstig heeft geleden onder een communistische greep naar de macht. Toen deze mislukte, hebben de communisten tienduizenden Griekse kinderen weggevoerd, die nooit meer zijn teruggekomen.

Dit alles neemt echter niet weg, dat mijn politieke vrienden en ik ons afvragen, of er niet iets tegen de gebeurtenissen in Griekenland kan worden gedaan. Artikel 24 van het Verdrag op de Rechten van de Mens opent daartoe de mogelijkheid. Als een der staten, die het verdrag hebben getekend, op dat artikel een beroep doet, komt de zaak bij de commissie, voorzien in het verdrag en waarvan vroeger onze welbekende père Beaufort lid was, die met de bij deze commissie gebruikelijke takt en wijsheid wel de nodige drang zal uitoefenen op de Griekse regering om de democratie volledig te herstellen. Ik meen, dat de juridische commissie en ook de commissie permanente van de Raad van Europa zich reeds met deze zaak bezighouden, doch mijn politieke vriend, de geachte afgevaardigde de heer Siegmann, die lid is van deze juridische commissie, zal later op de dag daarop nog verder ingaan.

Mijnheer de Voorzitter! Bij de crisis in het Midden-Oosten is de sympathie van het Nederlandse volk en van velen in de gehele Westerse wereld uitgegaan naar het joodse volk. Dit is begrijpelijk; een klein volk, dat met grote vastberadenheid en moed zijn nationale bestaan wil handhaven tegen een overweldigende meerderheid, die het van alle kanten bedreigt en vastbesloten is, dit kleine volk van de landkaart te vegen, moet wel de sympathie verwerven.

De snelle en complete overwinning van Israël vervult ons dan ook met bewondering en deed mij terugdenken aan de strijd van David tegen Goliath. Toch meen ik, dat wij deze crisis niet ongenueanceerd mogen benaderen. De ontzetting, de verbittering, de haat in de Arabische wereld is groot. Onder deze omstandigheden zal het streven van allen, die de vrede lief is, erop gericht moeten zijn om een duurzame verzoening tussen Israël en de Arabische wereld te bewerken, hetgeen zal impliceren dat het bestaan van Israël wordt erkend en dat een oplossing wordt gevonden voor het vluchtelingenvraagstuk en de vele andere problemen die er nog bestaan. Wij verenigen ons dan ook graag met de rede, die de geachte bewindsman in de Verenigde Naties heeft gehouden.

Over het conflict in Vietnam kan ik betrekkelijk kort zijn. Het is reeds herhaalde malen in deze Kamer ter sprake gebracht en verleden jaar nog heeft de heer De Quay, die wij thans wederom met genoegen in ons midden zien, het standpunt van mijn politieke vrienden en van mij duidelijk en uitvoerig uiteengezet. Wij behoren niet tot degenen, die de Verenigde Staten op morele gronden aanvallen, integendeel, wij zijn ervan overtuigd dat de Verenigde Staten met de beste bedoelingen geleidelijk steeds dieper in dit conflict zijn betrokken geraakt. Wij zijn er ook van overtuigd, dat de Verenigde Staten niet op veroveringen uit zijn, doch slechts een dam willen opwerpen tegen het opdringende Chinese communisme, ten einde de volkeren in Zuidoost-Azië de gelegenheid te geven zich in vrijheid en een zekere welvaart verder te ontwikkelen.

Van Meeuwen e. a.

De guerilla-oorlog echter, die daar wordt gevoerd, is afschuwelijk en vergt vele slachtoffers, niet in het minst onder de burgerbevolking van Vietnam. Wij zien dan ook het voortduren van deze strijd met grote bezorgdheid aan. Ik zou willen vragen, of het doel van de Amerikaanse politiek om een dam op te werpen tegen het opdringende communisme niet reeds voor een belangrijk deel is bereikt. In Indonesië bv. hebben belangrijke veranderingen plaatsgevonden. Verder zou ik erop willen wijzen, dat misschien de sluiting van het Suezkanaal ten gevolge zal hebben, dat het Rusland minder gemakkelijk wordt om Noord-Vietnam van wapens te voorzien. Bestaan er onder deze omstandigheden nog mogelijkheden tot een vreedzame oplossing? Zou het niet mogelijk zijn, dat de gevaren, die het conflict in het Midden-Oosten heeft opgeleverd, de twee supermogendheden, Amerika en Rusland, nader tot elkaar zullen brengen en hen zullen doen inzien, dat dergelijke conflicten ook gevaarlijk zijn voor de wereldvrede en dat dus een vreedzame en duurzame oplossing geboden is?

Mijnheer de Voorzitter! Ik ben mij er echter volkomen van bewust, dat dit vrome wensen zijn, omdat ons land maar een zeer beperkte invloed kan uitoefenen op de gang van zaken in Vietnam.

Ten slotte nog een hele kleine opmerking. De schipbreuk van de „Torrey Canyon” en de ernstige vervuiling van de zee, die daarvan het gevolg was, hebben ons doen inzien dat op internationaal gebied toch wel maatregelen nodig zijn. Ik zou daarvoor de aandacht van onze Regering willen vragen. Ik zou zelfs aan de Minister willen vragen, of er op dit gebied al iets gebeurt. Ik meen, dat de Raad van Europa zich hiermee ook bezighoudt.

De heer **Boetes** (P.S.P.): Mijnheer de Voorzitter! Een zucht van verlichting ging door het Nederlandse volk en door vele andere volkeren, toen in een vijf- à zesdaagse veldtocht de nijpende situatie van het Israëlsche volk, voor zover het gemigreerd is naar Palestina, ik zou niet willen zeggen: bleek te zijn opgelost, maar bleek tijdelijk te zijn opgelost. De eerlijkheid gebiedt mij ook te zeggen, dat ook mij een zucht van verlichting ontsnapte, dat het inderdaad met zo weinig verliezen aan Israëlsche zijde en uiteindelijk, als men het bekijkt in vergelijking met andere oorlogen, ook niet zo ontzettend grote verliezen aan de andere zijde — hoewel daar getallen van 20 000 à 30 000 worden genoemd — in zijn gang kon gaan. De eerlijkheid eist van mij, dit hier voor u ook te verklaren. Tegelijkertijd legt de eerlijkheid mij ook op, hier enige kanttekeningen bij te plaatsen.

Ik wil in de eerste plaats een opmerking maken over iets, dat ik vanmiddag hier nog niet met zoveel woorden heb gehoord, namelijk, dat de situatie van het Israëlsche volk, voorzover het is gemigreerd naar Palestina, is veroorzaakt door datgene, wat in Europa heeft plaatsgevonden. In de Arabische wereld — met uitzondering van Jemen — is het joodse volk eeuwenlang een geaccepteerde minderheid geweest. Alleen in Europa zijn afschuwelijke dingen gebeurd. Dit was al in de middeleeuwen het geval. Ik denk aan de inquisitie in alle delen van Europa; ik denk ook aan de pogroms en laatstelijk de gebeurtenissen in Auswitsch en andere kampen die ontzettend waren. Het joodse volk heeft gepoogd zich daarvan los te maken met een vlucht uit Europa, met een vlucht naar een plaats die vandaag de dag eigenlijk nog gevaarlijker is dan op het ogenblik Europa voor hen is.

Wanneer wij ons op het ogenblik onverkort achter Israël stellen, dan leggen wij de Arabische volkeren op, een ereschuld van de Europese volkeren in te lossen. Dit moet worden gezegd. De veiligheid van het Israëlsche volk kan misschien wel worden bereikt, maar dan zal het o.a. ook ten koste gaan van een heel stuk vrijheid, een heel stuk mogelijkheden en een heel stuk grond van de Arabieren. Ik denk aan de Palestijnse vluchtelingen in dit opzicht.

Boetes

De tweede kanttekening die ik wil maken is, dat wij op dit ogenblik een zeer gevaarlijke situatie, waarin het Israëlsche volk in Palestina verkeerde, tijdelijk hebben zien oplossen. Maar hoe zal het zijn als deze situatie zo blijft voortbestaan? Zal het over tien jaar weer nodig zijn, dat zo iets gebeurt en zal elke tien jaar steeds weer het balletje naar de, naar onze emoties gemeten, goede kant rollen? Ik zeg het voorzichtig. Dit is niet te voorzien. Het is ook niet te verwachten. Men zou het zelfs zo moeten voorstellen, dat het moeilijk is om een oorlog te winnen, maar dat het veel en veel moeilijker zal zijn, de vrede te winnen. Dit is het kardinale punt, waarvoor de volkeren van de wereld staan en waar speciaal vandaag de dag het Israëlsche volk voor staat. Als wij ons achter een bepaald eenzijdig standpunt van de staat Israël stellen en als wij proberen Israël tot de E.E.G. toegang te geven, waardoor het nog meer dan reeds het geval is, wordt verbonden met westerse staten, dan zal de onhoudbare positie van het Israëlsche volk in Palestina nog onhoudbaar worden.

Ik geloof, dat de emoties en de sympathie, die naar het volk van Israël uitgaan, op niets zullen uitlopen, wanneer wij ermede voortgaan, het op een eenzijdige wijze te doen. Het is belangrijk, dat het Israëlsche volk tot in lengte van jaren in Palestina kan blijven wonen. Het is belangrijk, dat het Israëlsche volk met zijn buurvölkeren in vrede kan samenwonen en dat zij een economie kunnen opbouwen, die gaat in de richting van hetgeen is gesteld in de resolutie van de Verenigde Naties van 1948. Daarin wordt namelijk gezegd, dat het erom gaat, in Palestina een economische unie in twee delen, een Arabisch en een Israëlsch deel, tot stand te brengen, opdat beide gelijkelijk in een economische en culturele ontwikkeling kunnen geraken. Op het ogenblik is dit niet het geval. Vergeleken met de situatie van 1948, zijn wij achteruit gegaan, wat betreft de veiligheid van het Israëlsche volk en de vrede in het Midden-Oosten. Elk volgende stap op deze weg zal ons verder brengen van het doel, dat oorspronkelijk is gesteld, zelfs met een zekere medewerking van de zijde van de Arabische bevolking. Willen wij niet alleen in het Midden-Oosten, maar in de gehele wereld de vrede winnen, dan zullen wij in eerste instantie niet alleen het Israëlsche volk, maar alle volkeren in de omgeving van Israël moeten helpen. Het gaat in dit opzicht dus om een grootscheeps ontwikkelingsprogramma voor het Midden-Oosten, omdat in zulk een programma de enige veiligheid voor het Israëlsche volk ligt en niet in militaire wapenen. Ik meen, dat het belangrijk is, dit hier in het midden te brengen. Tevens wil ik er ook als pacifist, christen en Quaker op wijzen, dat ik volstrekt geen geloof heb in het uiteindelijk zegevieren van de wapenen, vooral in de tegenwoordige tijd, waarin de wapenen zodanig desastreus zijn en zulk een vernietigingskracht hebben. Ik denk hierbij niet alleen aan atoomwapenen en conventionele wapenings, maar ook aan bacteriologische en chemische wapenen, waarvoor nog geen proliferatieverdragen zijn gesloten. Er zijn zoveel verdelgingsmiddelen in de wereld, dat het niet meer zo is, zoals wel in alle vorige eeuwen het geval was, dat de geweldmiddelen ons veiligheid kunnen geven ten aanzien van agressie van buiten. Steeds meer en meer blijkt, dat zij geen beveiliging meer zijn, maar een bedreiging van het leven op de aarde. In dit perspectief wil ik ook de gehele buitenlandse politiek bezien. De middelen, die de mensheid op het ogenblik ten dienste staan, zijn zo ontzettend vernietigend, dat alle volkeren de allergrootste inspanning moeten leveren om het geweld uit de wereld te bannen. Het is natuurlijk onmogelijk, de mogelijkheid tot het gebruik van de atoombom uit de wereld te helpen. Wij hebben de atoombom en wij zullen daarmee moeten leven, althans met de mogelijkheid, deze bom te maken.

Wij zullen ook moeten leren leven met de mogelijkheid, dat door bacteriologische en chemische middelen reusachtig veel leven wordt vernietigd. Het belangrijk punt is daarbij — ook dit is weer een punt van de huidige buitenlandse politieke

situatie —, dat er eeuwenlang zelfstandige Staten zijn geweest — naast onderhorige Staten —, die trots waren op hun eigen soevereiniteit. Eeuwenlang is het soeverein zijn van een Staat het sieraad en de trots van een volk geweest. Op het ogenblik gaan wij echter een richting uit, waarin het eigenlijk een vloek en een te zware last zal blijken te zijn, juist op een moment, waarop tientallen, bijna honderd nieuwe Staten zijn gevormd — er komen steeds nieuwe Staten bij, ook tengevolge van afsplitsingen — die alle ook nog even hun zelfstandigheid, hun nationale soevereiniteit willen bemachtigen, een nationale soevereiniteit die met symboliek, met een ideologie en vooral met militaire middelen gepaard gaan en waarbij elke nieuwe staat weer een nieuw gevaar betekent voor de wereldvrede. Terwijl vele staten zich tot zelfstandigheid proberen te ontwikkelen of reeds hebben ontwikkeld, zitten wij dus eigenlijk op het punt dat wij moeten zeggen: laten wij deze soevereiniteit vaarwel zeggen, want zij is te gevaarlijk.

Ik wil ervoor pleiten, te zoeken naar middelen om onze nationale soevereiniteit — ik noem speciaal ook onze nationale soevereiniteit — op de een of andere manier kwijt te raken, omdat het een te zware last is voor ons en voor elk land, en een te groot gevaar voor de wereldvrede, nu en in alle toekomst. Dat is werkelijk een opgave, die in het algemeen in de wereld opgeld moet doen. Het probleem van de nationale soevereiniteit is nog lang niet tot alle volkeren doorgedrongen. Wij blijven nog heel sterk in termen van nationale soevereiniteit denken. Wanneer wij dat blijven doen, kunnen wij niet anders dan ook blijven denken in termen van machtsblokken, van conglomeraties van Staten, van West en Oost of Noord en Zuid, of wat het ook op een gegeven moment mag worden; machtsblokken die tegenover elkaar staan en die proberen hun eigen soevereiniteit en die van hun bondgenoten te bewaren, omdat er altijd weer een andere groep is die als de „kwaaië pier” wordt aangekeken.

Wanneer ik de buitenlandse politiek bekijk, meen ik dat er momenteel twee mogelijkheden zijn: enerzijds het doordenken in het eeuwenoude schema van nationale soevereiniteit, een denken in machtsblokken en in verdragen, waaraan al dan niet de hand wordt gehouden, en anderzijds het denken in een nieuwe dimensie, die dus eigenlijk wil afzien van nationale soevereiniteit, die haar wil overdragen aan een supranationaal orgaan, om daarmee over de gevaren, die de nationale soevereiniteit met zich brengt, heen te komen. Zover zijn wij echter nog niet. Er zijn allerlei pogingen in de huidige situatie in de wereld, die wel in die richting wijzen, maar er zijn tegelijkertijd altijd nog groepen die denken in termen van macht en strijd, in termen van machtsstellingen en het zgn. evenwicht. Het denken in deze termen speelt nog een belangrijke rol. Het is een wijze van denken, die — ik heb dit zoëven als aangrijpingspunt genomen — in Israël een rol speelt. Israël denkt op dit ogenblik inderdaad heel sterk in termen van machtsblokken en van verdediging, en wat moet het ook anders in deze situatie? Ook in Griekenland wordt gedacht in termen van machtsblokken, en de invloed van het westen is daar op het ogenblik zodanig, dat wij rustig kunnen veronderstellen dat de staatsgreep, die daar heeft plaatsgevonden, ten doel had een mogelijkheid van het naar links zwenken, of liever gezegd: naar het oosten zwenken van Griekenland, te voorkomen. Deze situatie van het denken in termen van machtsblokken is de grond geweest van deze coup. Zo zien wij ook dat in Indonesië kort geleden een anti-staatsgreep heeft plaatsgevonden, die op een gegeven moment zodanig is uitgelopen en zodanig het vertrouwen van het westelijke blok kon krijgen, dat men nu plotseling van uit het westen een veel ruimere houding gaat aannemen ten opzichte van Indonesië. Kennelijk heeft hier een zwenking in het regime plaatsgevonden, die het westen welgevaldig is, hoewel zij tienduizenden en misschien zelfs honderduizenden doden heeft gekost, doch welke zwenking nu tot resultaat heeft, dat Indonesië zo'n beetje terugkeert, zoals

Boetes

Nederlands-Indië daar vroeger toe behoorde, tot het westelijke blok. Het is dezelfde situatie zoals ik zoëven afschilderde met betrekking tot Israël, namelijk, dat men blijft denken in machtsconcentraties en niet de stap kan doen naar een nieuwe dimensie in de buitenlandse politiek, die afziet van machtsconcentraties en van tegenstellingen, maar die probeert inclusief te denken in termen van buitenlandse politiek en veiligheid.

Zuid-Afrika is ook zulk een probleem, dat vandaag misschien niet zo bijzonder urgent is, maar het zou kunnen zijn, dat wij op een gegeven moment onze grenzen moeten openzetten, wanneer de politiek van Zuid-Afrika nog verder gaat dan zij thans reeds gaat, voor vluchtelingen uit Zuid-Afrika. Ik geloof, dat wij dat op dat moment moeten doen, ongeacht het feit, dat wij ons op dit ogenblik eigenlijk distancieren van de Zuidafrikaanse politiek. Immers, ook in Zuid-Afrika wordt gedacht in termen van machtsstrijd en machts tegenstelling. Ik dacht, dat ook daar dezelfde nieuwe dimensie in het denken op het gebied van buitenlandse zaken een zeer dringende kwestie is.

Een ander geval, waarover de P.S.P. altijd een kritisch geluid heeft laten horen, is de N.A.T.O. Het wordt op het ogenblik steeds duidelijker, dat hierin eigenlijk niets anders plaatsvindt dan een zelfde machtsdenken, dat zich verzet tegen het machtsdenken in het oosten. Ook wordt duidelijk, dat mensen als Kielmannsegg en straks Schnetz daarin een belangrijke rol kunnen spelen, terwijl bovendien ook duidelijk wordt, dat fascistische of bijna fascistische landen daarin een belangrijke rol kunnen spelen. In dit verband denk ik aan Portugal en Griekenland.

Voordat ik ertoe overga iets over Vietnam te zeggen, wil ik aansluiten bij hetgeen ik zoëven over Israël heb gezegd. Het is de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties zeer kwalijk genomen, dat hij zo spoedig de eis van Egypte om de United Nations Emergency Force terug te trekken uit de Gazastrip en andere gedeelten van de Sinaï heeft ingewilligd. Het is misschien een heel ingewikkelde zaak, waarvan wij nu nog niet de gehele portee kunnen begrijpen. Behalve de mogelijkheid, dat daarin toch een zeker samenspel met Israël een rol kan spelen, zou ik willen opmerken, dat het toch wel heel droevig is, dat Oe Thant op dit ogenblik iets wordt verweten, terwijl daarvoor elke oproep van Oe Thant voor vrede, speciaal met betrekking tot de kwestie-Vietnam, in de wind is geslagen. Men heeft de positie van Oe Thant voortdurend ondermijnd. Elk beroep en elke poging van zijn kant zijn stelselmatig ondermijnd. Wanneer men hem nu, de positie van Oe Thant ondermijnd hebbende, plotseling dingen gaat verwijten en zegt, dat hij geen gezag heeft, dan heeft men eigenlijk — het is een nare opmerking — zijn trekken thuisgekregen. Als men de politiek van pacificatie van de wereld, zoals Oe Thant deze tot nu toe heeft proberen te volgen werkelijk vanuit het westen had ondersteund, zoals dat ook vanuit het oosten had behoren te gebeuren, dan had men inderdaad de Verenigde Naties met veel groter gezag kunnen laten optreden, ook in de kwestie Israël.

Wat de kwestie-Vietnam betreft, wil ik het volgende zeggen, mijnheer de Voorzitter. Er zijn in Nederland en in allerlei andere westerse Staten, vooral in Amerika, bijzonder grote impulsen geweest — dit bleek uit demonstraties — tegen het Amerikaanse optreden in Vietnam. Ik zou hierbij duidelijk naar voren willen brengen, dat deze drang en deze demonstraties niet uitsluitend mogen worden gezien als anti-Amerikaans. Dit geldt althans voor zover hierbij de P.S.P. en ik zelf een rol hebben gespeeld. Deze demonstraties en deze drang naar een andere politiek worden juist zeer sterk gevoed uit Amerika zelf, uit wat ik zou willen noemen het andere Amerika. Bij voortdurend houden wij contact met onze politieke vrienden in de Verenigde Staten en in andere westerse landen, ten einde aan onze politiek een bepaalde noot toe te voegen die er tot nu toe te zeer aan ontbrak. Ik ben blij, dat deze impulsen niet alleen van pacifistische

organisaties komen. Vandaag is bij voorbeeld een verklaring van de generale synode van de Nederlandse Hervormde Kerk verschenen, waarin een zelfde standpunt naar voren wordt gebracht als sinds jaar en dag gebeurt door Vietnamdemonstranten in o.a. Nederland, Frankrijk, Duitsland en Amerika.

Het geluid dat wij nu in de wereld horen is uniek. In vroegere tijden waren de strubbelingen altijd echt nationaal. Iemand die het niet eens was met een bepaald strijdpunt ten opzichte van een ander land en zich daarom wilde losmaken van het eigen land, was een landverrader en werd als zodanig behandeld, dat wil zeggen, hij werd ter dood veroordeeld. Amerikaanse deserteurs in Duitsland, die niet naar Vietnam willen, worden niet meer ter dood veroordeeld. De duizenden jongens in Amerika, die weigeren naar Vietnam te gaan, onderduiken en daarna worden gepakt, worden ook niet meer ter dood veroordeeld. Er is een volkomen ander klimaat groeiende onder de mensen. Dit hangt samen met de noodzaak van de opheffing van de nationale soevereiniteit. Het is een volkomen nieuwe dimensie die aan de politiek moet worden toegevoegd. Wij moeten kritiek kunnen hebben op onze eigen regering; wij behoeven ons niet zonder meer met haar standpunt akkoord te verklaren. Er is een nieuwe dimensie in onze politiek gekomen, waardoor wij de oude politiek kunnen doorbreken.

Binnen elk land groeit een oppositie, die het niet meer neemt dat machtsblokken tegen elkaar opstaan en die zoekt naar een benadering van de internationale problemen op een wijze die tot nu toe niet gebruikelijk is geweest. Wij zijn geen voorstanders van een anti-Amerikaanse politiek, die tracht in Zuid-Amerika — Che Guevara speelt hierbij een belangrijke rol — een nieuw front te vormen. Een dergelijke politiek betekent evenzeer een machtspolitiek als de officiële Amerikaanse politiek in Vietnam. Wij willen ons distantiëren van de pogingen een tweede of derde Vietnam in de wereld te creëren, ten einde daardoor een overwinning van de Vietcong mogelijk te maken.

Wij stellen ons in de nieuwe dimensie die ik heb genoemd geheel anders op. Wij doen dit mede met het andere Amerika, het andere Frankrijk, het andere Duitsland en het andere Nederland, die proberen iets nieuws te brengen, zoals dit meer en meer, ook in allerlei politieke partijen, naar voren wordt gebracht. Ik weet dat zich ook in andere partijen op dit gebied krachten ontwikkelen. Met sommige van de sprekers, die vanmiddag reeds het woord hebben gevoerd, voel ik mij zeer sterk verwant. In alle partijen zijn krachten bezig, die streven naar een andere dimensie in de buitenlandse politiek. Daarvoor moeten wij pleiten.

Ik wil niet uitvoerig ingaan op de Vietnam-nota van de bewindsman van Buitenlandse Zaken, aangezien dit stuk binnenkort in de Tweede Kamer zal worden besproken. Wel wil ik iets opmerken naar aanleiding van hetgeen zoëven door verschillende sprekers te dezer zake is gezegd. Gesproken is over Hanoi, dat met een infiltratieoorlog zou zijn begonnen en dat niet bereid zou zijn te spreken met de daartoe wel bereid zijnde Amerikanen. Mijnheer de Voorzitter! Dit zijn geen halve waarheden, het zijn hele leugens. In Zuid-Vietnam is een opstand aan de gang. De Vietcong is een zelfstandige organisatie die zelfstandigheid, welvaart en een eigen ontwikkeling voor het Vietnamese volk wil tot stand brengen. Aanvankelijk is deze organisatie niet gesteund door Noord-Vietnam. Dit land heeft zelfs vele verzoeken om steun afgewezen. Toen de situatie echter moeilijker werd, is Noord-Vietnam begonnen, de Vietcong te steunen. Bezien wij de cijfers, dan blijkt dat tegenover elke tien Amerikanen één Noordvietnamees staat, althans in Zuid-Vietnam. De gevechtskracht van de Amerikanen en de Zuidvietnamezen is vijfmaal zo groot als die van de Vietcong en de Noordvietnamezen. Deze cijfers maken duidelijk dat er sprake is van een geweldige Amerikaanse invasie in Vietnam met de bedoeling een bepaalde situatie in dat land te breken. Gezien

Boetes

de huidige situatie ben ik van mening dat geen van beide partijen daar kan winnen. De Vietcong kan een dergelijk modern uitgerust leger niet uitschakelen en de Amerikanen kunnen een volk dat in opstand is en kan wegkruipen in holen en gaten er niet onder krijgen. De situatie in Vietnam is uitzichtloos. Er zal een andere manier moeten worden gezocht om dit probleem tot een oplossing te brengen.

Ten slotte wil ik iets zeggen over een aantal zaken die meer in de westerse sfeer liggen, als E.E.G. en proliferatie. Wij zijn van mening dat de E.E.G. net als de N.A.T.O. een organisatie is die volkomen is ingekapseld in het denken in machtsblokken. Om die reden zien wij geen heil in een verdere versterking van machtsblokken. De E.E.G. en de Kennedy-ronde, die veel ruimer is, worden weleens rijkeluisclubs genoemd. Inderdaad hebben zij er veel van weg. Deze rijkeluisclubs zullen nooit het vertrouwen krijgen van vele landen. Wel zullen zij steeds grotere machtsconcentraties worden, niet alleen van militaire aard, zoals de N.A.T.O., maar ook van economische. Dergelijke machtsblokken brengen de wereldvrede niet dichterbij. Wij moeten niet gaan in de richting van een concentratie van enkele landen, maar in de richting van een uitbouw van de Verenigde Naties. Wij zullen onze nationale soevereiniteit aan een dergelijk orgaan moeten overdragen. Ik verneem gaarne welke mogelijkheden de Minister van Buitenlandse Zaken op dit punt ziet. Ik wil hierbij speciaal aandacht vragen voor de haarden van moeilijkheden in de wereld die een voortdurende bedreiging voor de wereldvrede vormen. Dergelijke gebieden komen met name in aanmerking voor internationalisering in de door mij bedoelde zin.

Als een olievlek zullen over de aarde steeds meer punten, steeds meer mogelijkheden van een naar eenheid groeiende wereld worden geschapen. Daardoor zullen de voortdurende moeilijkheden van strijd en tegenstrijd worden voorkomen. Een dergelijk orgaan van de Verenigde Naties zou tegelijkertijd ook het orgaan voor de ontwikkelingshulp kunnen zijn. Dit is namelijk een van de belangrijkste zaken voor de toekomst van de wereld. In de komende tien, twintig jaren zal hiervoor een oplossing moeten worden gevonden. Een procent van het nationale inkomen is niet genoeg. Twee procent is eigenlijk ook niet genoeg, maar als streefpercentage kan het zeer belangrijk zijn. De ontwikkelingshulp moet eigenlijk — ik sluit mij nu aan bij gedachten die ook reeds aan de overzijde van het Binnenhof zijn geuit — worden gefinancierd door een internationale belasting, die zeer hoog zal zijn. Wanneer wij onze defensieuitgaven drastisch zouden verminderen door de overdracht van onze soevereiniteit aan de Verenigde Naties of aan een orgaan dat daarvoor speciaal zou moeten worden gecreëerd, zal deze besparing op de defensie zeker niet een verruiming van onze eigen welvaartsmiddelen betekenen. Veel meer geld zal dan moeten worden besteed aan ontwikkelingshulp om zo snel mogelijk de onzettende honger en de slechte gezondheidstoestanden bij zeer vele volkeren te bestrijden. Immers, zonder deze ontwikkelingshulp blijven eeuwig moeilijkheden in de wereld bestaan.

Als de situatie die wij nu hebben, blijft bestaan, dan zal 1980 een fatale datum zijn. De stroom van geld naar de ontwikkelingslanden zal dan niets meer uithalen, omdat evenveel geld zal worden betaald voor afbetaling en rente. Die fatale datum moet ver weg worden geschoven. Wij moeten niet eens meer kunnen uitrekenen wanneer dit zal zijn. Wij moeten immers tot een wereldsituatie geraken waarin geen nationale staten meer bestaan maar slechts provincies. In Nederland gaan wij ook niet uittellen hoeveel belasting in Zuid-Limburg wordt opgebracht en hoeveel daar wordt besteed om de moeilijke economische situatie te verbeteren. Nederland is wat dat betreft een eenheid. Zo zal ook de wereld een eenheid moeten zijn, waardoor wij niet meer behoeven en kunnen afwegen waar meer geld vandaan komt en waar meer geld naar toe gaat.

Boetes e. a.

Het is natuurlijk nodig dat alle volkeren van deze wereld-organisatie lid zijn. Een uitsluiting van bepaalde volkeren, zoals tot nu toe met name met China het geval is, zou onmiddellijk moeten worden gestopt. Alle volkeren zijn nodig om de vrede te bewaren. Elk volk dat zijn soevereiniteit blijft bewaren is een blijvend gevaar voor de wereldvrede, ook wanneer wij dit zelf zijn. Het is onjuist altijd te denken dat wij de juiste houding hebben en dat een ander volk altijd de oorlog maakt. Ook in politiek Nederland is de laatste jaren het inzicht gegroeid — in sommige politieke partijen is het ook uitgesproken — dat wij bij voorbeeld wat betreft Indonesië fouten hebben gemaakt. Vroeger heeft de meerderheid van Nederland steeds gedacht volstrekt in haar recht te staan. De fouten die toen zijn gemaakt moeten ons nu leren dat wij voorzichtig moeten zijn om ons zelf en onze politiek als de enig juiste te zien. Wij mogen niet meer voorbijzien aan het gelijk van de andere zijde.

Dit is geen pleidooi om ons zelf weg te gooien ten opzichte van de andere partij. Ik pleit er echter voor dat wij komen tot een integratie waardoor elk land niet meer een soevereine natie is, maar gewoon een provincie van de wereld, zoals wij binnen het verband van Nederland ook provincies hebben.

De heer **Delprat** (V.V.D.): Mijnheer de Voorzitter! Mijn politieke vriend de heer Van Riel zal straks uiteenzetten, welke algemene politiek onze partij volgt ten aanzien van de algemene vraagstukken van dit departement. Ik zou graag een enkel onderwerp willen behandelen, dat aansluit bij hetgeen ik verleden week heb gezegd bij de behandeling van het beleid van de Minister van Verkeer en Waterstaat.

De rede, die de Minister heeft gehouden voor de United Nations over de crisis in het Midden-Oosten, ging vanzelfsprekend ook over het Suezkanaal. Dit is voor onze Nederlandse scheepvaart een belangrijk onderwerp. Wij behoren nog altijd tot de tien voornaamste gebruikers van het kanaal en de noodzaak, onze schepen via de Kaap te sturen, brengt hoge bedragen aan extra-onkosten met zich. Voor onze nationale vlag is heropening van het kanaal dus van grote betekenis.

Het is mij bekend, dat de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat inlichtingen heeft gevraagd bij de belanghebbenden omtrent de taxatie van de financiële bezwaren, die de sluiting van het kanaal met zich brengt. Ik zal daarop niet ingaan. Ik weet, dat die inlichtingen dezer dagen zullen worden gegeven. Ik hoop, dat de Regering daarmee haar voordeel zal kunnen doen.

Uit de inlichtingen, die de Nederlandse reders tot dusverre hebben gekregen, is wel duidelijk gebleken, dat de heropening van het kanaal in de eerste plaats een politieke aangelegenheid is. De Egyptenaren hebben weliswaar verschillende schepen en lichters in het kanaal tot zinken gebracht, doch voor zover mijn berichten gaan, zou het vrijmaken van het kanaal met de huidige technische hulpmiddelen niet meer dan twee weken behoeven te duren. Wanneer ik de situatie goed begrijp, stelt de Egyptische regering, dat, zolang de oostelijke kanaaloever door Israëlsche troepen bezet wordt gehouden, zij het kanaal niet kan openstellen voor de doorvaart van handelsschepen. Ik heb begrepen, dat men zich daarbij zou beroepen op het Verdrag van Constantinopel van 1888, waarbij op de Egyptische regering, als opvolgster van Turkije, de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van het kanaal wordt gelegd. Afgezien van de bepalingen van dit en van eventuele andere verdragen, is het volkomen begrijpelijk, dat, zolang de twee partijen aan de beide oevers van het kanaal — dat is ten slotte niet anders dan een heel smalle strook water — tegenover elkaar staan, hervatting van de vaart door handelsschepen in elk geval praktisch niet mogelijk is. Het is voor de gehele internationale scheepvaart dus van het allergrootste belang, dat het ook in dit opzicht tot overleg tussen Egypte en Israël komt, opdat niet langer volstrekt onschuldige derden de dupe worden van de strijd tussen deze